

LEEFBAARHEIDSWEEK:

"MIENS: ERGER JE"

-.-.-.-.-

Verslag van de lezing van Prof. dr. H.F. Hörzer Bruyns (instituut voor natuurbeheer) op maandagavond 26 januari 1970 te Utrecht.

Inleiding:

Prof H.F. stelde allereerst dat de verantwoordelijkheid voor ons milieu niet alleen bij de biologen ligt, maar evengoed bij chemici, fysici, medici, geografen, economen, planologen enz. Hierbij maakt hij onderscheid in drie groepen:

1. Directe beheer	Ministeries, Staatsbosbeheer
2. Onderzoek en controle	Volksgezondheidsdienst
3. Opleiding van de jongere generatie	Onderwijs e.d.

Het thema van de leefbaarheidsweek is "Mens erger je". Dat betekent niet dat wij ons alleen maar moeten ergeren. Wij moeten tegelijkertijd naar oplossingen zoeken voor de problemen. Een probleem is b.v. dat er iedere dag een groot aantal chemische stoffen op de markt gebracht worden.

Het is voor de chemici echter onmogelijk om al deze stoffen te controleren en bijvoorbeeld een jaar lang te volgen. Men past daarom selectie toe, door eerst dan een stof te gaan onderzoeken als die stof schadelijke gevolgen heeft. Het is dus een kwestie van achter de feiten aanlopen.

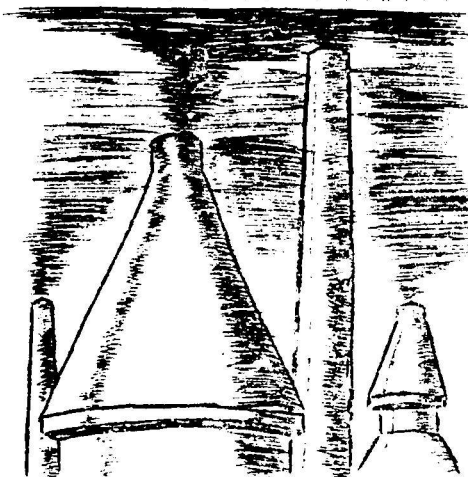
Het probleem van de milieuvervuiling omvat vele facetten. Zo zal de verandering in de flora en fauna een verarming van natuurlijke rijkdom inhouden, omdat de zeldzame soorten zullen verdwijnen. Vele planten en dieren blijken goede indicatoren, omdat ze uiterst gevoelig zijn voor verontreiniging. Vooral de epiphyten (korstmossen) zijn zeer gevoelig voor luchtvervuiling. De vervuiling is meestal moeilijk te ontdekken, omdat het heel geleidelijk en langzaam gaat. Soms echter treedt er plotseling een sterke vervuiling op, waardoor iedereen weer wakker geschud wordt. Denk maar aan Endosulfan in de Rijn, of de vervuiling van de Helderse Deek, door de gierlozing van een kalvermesterij. Het biologisch evenwicht wordt hoe langer hoe meer verstoord.

De milieuvervuiling kan in drie aspecten verdeeld worden:

Lucht-, water-, bodemverontreiniging.

Luchtverontreiniging:

A: De INDUSTRIE is hier wel de grootste boosdoener. Grote hoeveelheden zwaveldioxide, koolmonoxide, nitreuze dampen, roet en stof worden in de lucht gebracht. Als voorbeeld noemde prof. H.F. het gebied rond de Nieuwe Waterweg, waar per jaar 80000 ton zwaveldioxide (SO_2) de lucht in wordt geblazen.

Hiervan is weliswaar één vijfde deel afkomstig van de woningen, maar de industrie zorgt dan toch nog voor zo'n 64000 ton per jaar.

Eén van de vele gevaren, die deze tonnen afval veroorzaken is de verzuring van de bodem. SO_2 lost op in regen en op deze manier kan de zuurgraad van de bodem sterk dalen.

- B Onze WOONKERNEN zorgen er ook voor dat de lucht vervuild. Vooral de centrale verwarming door oliestook. Ook hierdoor komt SO_2 in de atmosfeer. Aan de verzuring van onze directe omgeving doen wij dus allen mee.
- C De derde belangrijke bron van lichtvervuiling is het VERKEER: Gemiddeld produceert iedere auto per jaar ruim 2000 m³ afvalstoffen, zoals CO_2 (koolstofdioxide), benzinedampen, olie, lood en teer.

WATERVERONTREINIGING

De grote hoeveelheid afval, die nu reeds in het water komt, kan biologisch niet meer afgebroken worden. De micro-organismen kunnen het gewoon niet meer bijhouden. Zij kunnen het evenwicht niet meer herstellen.

De voornaamste vervuilingen zijn hier:

- 1: Het organische afval; voornamelijk afkomstig van riolen en industrie (b.v. strokarton en bietsuiker).
- 2: Landbouwmest en slachtafval; worden in het open water geloosd. In 1969 was het daardoor zelfs voor de mens gevaarlijk om in het Veluwemeer te zwemmen.
- 3: Fabrieken die zouten lozen; Het zoutgehalte van het water neemt steeds meer toe. Dit was heel sterk waar te nemen in de Rijn, waar tot voor kort grote hoeveelheden afvalzouten in werden gedumpt. Deze zouten waren voor 42 % afkomstig uit de kalimijnen in Frankrijk. Een andere oorzaak voor de zouttoename is verklaarbaar door het gebruik van kunstmest. Het gebeurt meer dan eens dat een boer teveel kunstmest gebruikt. Gevolg: veel kunstmeststoffen komen in het water. Het water wordt daardoor bemest, voedsel rijker en in de meeste gevallen te voedselrijk. Hier worden dan al snel de waterplanten vergiftigd.
- 4: Wasmiddelen; Men realiseerde zich aanvankelijk niet of het wasmiddel, na eenmaal gebruikt te zijn, wel weer af te breken was. Veel landen met weinig water verboden al spoedig diverse wasmiddelen. De Ned. industrie heeft wasmiddelen moeten veranderen zodat zij nu afbreekbaar zijn.
- 5: Koelwater; Omdat de energie behoefte steeds groter wordt, bouwt de mens meer energiebedrijven (als in een land de bevolking verdubbeld is, is de energiebehoefte vertienvoudigd). Deze energiecentrales verbruiken grote hoeveelheden koelwater, dat weer op de rivieren geloosd wordt. De temperatuur is dan wel een paar graden hoger. Theoretisch gezien zou in het jaar 2000 de Rijn daardoor onze grens bij Lobith kokend bereiken.

4/4 Blomet

11/4 Ploey

18/4 Bos ?

25/4 Van Dym ?

2/5 | Wurster |

9/5 Ploey

16/5 Blomet

23/5 Jan Bos ?

Dinsdag 26/5
by Blomet

B O D E M V E R O N T R E I N I G I N G

In vele opzichten is de bodemvervuiling te vergelijken met die van de lucht en het water. Het vuil is hier vooral van huisvuil, straatvuil, agrarisch afval, zuiveringsslib, autowrakken, koelkasten, radio-actief-materiaal.

Het huisvuil kan voor een kwart tot compost verwerkt worden. Er wordt ook steeds meer verbrand, maar het meeste wordt nog steeds gestort. Dit laatste gebeurt op 1100 gemeentelijke stortplaatsen en op diverse particuliere plaatsen langs de wegen en in de bossen.

In 1970 zal er 5 miljoen huisvuil zijn, wat neerkomt op 400 kg. per persoon. In het jaar 2000 zal dit toegenomen zijn tot 14 à 15 miljoen ton afval. Wil men dit kunnen starten, dan is hier een terrein van 700 ha. voor nodig (per jaar).

En dus is het zaak zo min mogelijk verpakkingsmateriaal te produceren. De mogelijkheid ligt hier by plastic, blik en glas dat wij in grote hoeveelheden gebruiken en weggooien. Om een voorbeeld te noemen: Op sommige plekken van enkele Amerikaanse meren is een laag bierblikjes te vinden van meer dan een meter dik. Deze blikjes zijn afkomstig van vissers.

De bioloog stelt, dat het geproduceerde afval in de biologische kringloop moet kunnen worden opgenomen (loos recycling). Gebeurt dit niet, dan is er te veel afval en treedt verontreiniging op.

Als slot van zijn betoog stelde prof. dr. Mörzer Bruyns dat zijn verhaal slechts de vorstandelijke benadering van het probleem geeft. De keerzijde van de medaille is nl. dat uiteindelijk de instelling en de mentaliteit van ieder mens bepaalt wat er gebeurt. Dit is een kwestie van geweten.

J. Harder.

Commissie Zuidelijk Flevoland

Op de werkvond van 20-1-1970 is weer een nieuw telschema opgesteld, dat er als volgt uitziet:

14-2 Ploeger, 21-2 Bos, 28-2 Wuster, 7-3 van Dijk, 14-3 Ploeger, 21-3 Bos, 28-3 Wuster.

De oerstvolgende vergadering zal gehouden worden op 24-3-1970 ten huize van de heer Leclercq.

Zoals bekend kan iedereen zich tot de tellers-chauffeurs wenden als men belangstelling heeft om mee te gaan. (de adressen en telefoonnummers vindt u in de ledenlijst).

Nogmaals doen wij vanaf deze plaats een beroep op u om hiervan gebruik te maken, daar het voor de waarnemers erg moeilijk is dit werk alleen te doen.

Tenslotte vermelden wij dat de heren Blonet en Wuster een verslag zullen samenstellen over de trektocht van 2 november 1969.

J. Harder.